

stændig uden for den enkelte Gjerns Rækkevidde, Omstændigheder, der komme som et Bykstræk, en heldig Bodtrækning gennem en eller anden usforudset Udvikling, der foregaar i Samfundet udenom ham, en Gade, hvis Veliggenhed pludselig bliver saaledes, at de Gjendomme, der ligge derved, stige uberegnelig i Værdi, og omvendt andre Steder, hvor Jordsmønnet ligesom trækkes bort under Bygningen, og dens Værdi falder i en Grad, som Gjern, da han købte Gjendommen, aldeles ikke har kunnet tænke sig. Der er noget urigtigt i, for det første, som jeg før nævnte, at Statteforholdene blive de samme under saadanne vekslende Forhold, men dernæst i, at det kun bliver den enkelte Privatmand, der kommer til at berøres enten glædeligt eller sorgeligt af disse vekslende Forhold, medens det dog, som det ogsaa i Forhandlingerne om Statte spørgsmål mange Gange er sagt, vilde være naturligt, at det Samfund, der frembringer de bedre Konjunkturer uden den enkelte private Gjerns Medvirken, ogsaa fik sin Del af den Merindtægt, som derved tilfaldt ham, at Samfundet for saa vidt netop gennem den voksende Stat tog Del i den økonomiske Fremgang, som der fandt Sted. Og naar omvendt Samfundet, uden at den enkelte har kunnet forudsæ det, pludselig berører ham en stor Del af det, paa hvilket han har bygget sin økonomiske Fremtid, af Hensyn, Samfundet har maattet følge, uafhængigt af den enkeltes Tarv, kunde denne have en naturlig Fordring paa en Erstatning, i alt Fald en Fordring paa, at Samfundet til en vis Grad delte med ham det Tab, han saaledes, uden egen Skyld og uden at kunne have beregnet det, er gjort til Genstand for af Samfundet. I det Øjeblik, Skatten lægges paa Lejeindtægten, vil Forholdet netop blive dette: i samme Øjeblik Konjunkturer bringe en Gjendoms Værdi til at stige, f. Eks. ved den bedre Veliggenhed, den har faaet, i samme Øjeblik vil Gjendommens Stattebyrde ogsaa vokse, og Stat eller Kommune vil derved gennem faa deres Del i Udbyttet af de bedre Konjunkturer, og i samme Øjeblik som de faldende Konjunkturer bringe Lejeindtægten til at dale, vil den ringere Stat, som da betales, være et Udtryk for, at den enkelte Mand ikke staar alene, men har en Deltager i sit Tab i det Samfund, i hvilket han lever. Staten vil saaledes faa et stadig vekslende Karakter og i hvert enkelt Aar komme til at slutte sig saa nært som overhovedet muligt til de Forhold, under hvilke man i Virkeligheden lever. Den Mangel paa Fasthed, som følger dermed, er vel endda tilmed ikke en

Banfelighed, som for Tid og Evighed maa være knyttet til en Stat paa faste Gjendomme som den her foreslaede. Det kunde jo tænkes, at man, efter at man i nogle Aar havde arbejdet paa dette vekslende Grundlag, var kommen til en Erkendelse af, hvor stor en Procent af Lejeindtægten i det hele taget Staten i Fremtiden indtil videre passende kunde ansættes til, saaledes at man derigenem, ligesom man i andre Byer har det, f. Eks. i Hamborg, fik en Statteprocent, der kunde hæves eller sænkes, men som ikke forandrede, med mindre hele Kommunens Indtægter gjorde det nødvendigt at gribe ind. Det var ikke umuligt, at selve denne Udvikling kunde føre med sig, hvad der jo maa anses for et Held, en saa meget mere forøget Deltagelse fra Borgernes Side i det kommunale Liv, som det ikke vilde være unaturligt, om det, naar der skulde fastsættes en bestemt Statteprocent paa Kommunens Vegne, blev Kommunen selv, der ansaas for at være nærmest til at træffe Afgørelsen. I hvert Tilfælde blev det et Spørgsmaal, som kom til at berøre alle Borgeres Interesser i saa høj Grad, at det forøgede kommunale Liv, som Byerne i Danmark, særlig ogsaa København, trænge til, kunde faa et sundt og naturligt Stød frem ad den Vej. Hvis man nu vil sige: Ja, men er det nu ogsaa de rette, der rammes af denne Stat, vil en ligelig og retfærdig Fordeling, overensstemmende med Forholdenes vekslende Karakter, ikke falde dem til Byrde, som den ikke skulde ramme? Saa vil Forholdet ved Lovforslagets Gennemførelse vel blive saaledes, at medens det for Tiden er de ringere Kvarterer i Byen, som forholdsvis betale den højeste Stat, fordi Skatten for en væsentlig Del betales efter Arealet uden Hensyn til Veliggenheden og Indtægten, saa vil den Omordning, som her foreslaas, bewirke en Bøttelse netop for de ringere Kvarterer af Byen, samtidig med, at der øjensynlig, da Pengene maa staves et Sted fra, lægges en forholdsvis større Byrde paa de bedre stillede Kvarterer. Dette vil selvfølgelig ikke gaa af uden Indvendinger fra mange Sider; det er klart nok, at overalt, hvor Byrderne strues til Vejrs, vil man komme med Klager; men et andet Spørgsmaal er, om disse Klager ville have nogen overordentlig stor moralsk Kraft, om det ikke selv fra de klagendes Side maa indrømmes, at selv om der mulig forvoldes den enkelte en forøget Byrde, er det alligevel en Gennemførelse af et almindeligt Retfærdighedsprincip, hvis Berettigelse man vil være ude af Stand til at underkende; selv den, for hvem Skatten bliver større, maa i